

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucni-
čjeva ul. 5. — Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Račun pri post. ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in tuzemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za tuzemstvo pa L. 20.—
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 6,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S.A.
Milano

Obstreljevanje Tobruka

**Vojno poročilo št. 515 — Sovražna letala nad južnimi pre-
deli so povzročila le neznatno škodo — Nočno bombardi-
ranje Malte**

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil
je objavil dne 30. okt. naslednje vojno po-
ročilo št. 515:

Včeraj popoldne je sovražna letalstva izvršila polete na nekatere kraje v pokra-
jinah Reggio Calabria in Catanzare; bile
so vržene bombe, ki so zadele stanovanjske
predele in skupine delavcev, po večini
žene, ki so spravljale pridelek. Skupno je

beležiti 10 mrtvih in 42 ranjenih med pre-
bivalstvom. Materialna škoda je neznatna.

V Severni Afriki močna delavnost naše-
ga topništva na bojišču pri Tobruku. Sov-
ražnik je napadel Bengazi in Tripolis kjer
je bilo eno angleško letalo sestreljeno.

V vzhodni Afriki nič pomembnega.
Naše letalstvo je ponoči bombardiralo
letališče ob Malti.

Ekspedicijski zbor gre od uspeha do uspeha

**Sovjetske čete neprestano zasleduje in jim ne pusti nobe-
nega odmora — Zmaga po osemndnevni ogorčeni bitki —
Lavorike kolone Chiaramonti**

Z vzhodnega bojišča, 30. okt. s. (Od po-
sebne poročevalke agencije Stefani.) Ko
smo pred dnevi pisali o zavzetju Stalinova,
smo opozorili, da je to samo ena važnih
etap v operacijah italijanskega ekspedicijskega
zbor. In res so naše čete, čim se
premagale močni sovražni odpor na tem
področju, tako nadaljevale svoj pohod
proti nadaljnjim ciljem. Ako je zavzetje
Stalinova zares pomenilo hud udarec orga-
nizaciji sovjetske vojne industrije, bo za-
vzetje novih središč za sovražnika, ki ima
v Doneški kotlini močnejšo industrijsko vi-
re, še hujši udarec. Zaradi tega je povelj-
stvo ekspedicijskega zbor poslalo v na-
daljnje operacije iste čete, ki so zmago-
vito zavzele Stalinov, in jim dalo nalog, da stal-
no vzdržujejo stik s sovražnikom na umi-
ku, dokler ne dosežejo novih ciljev.

Konjenički polki, ki so se udeležili po-
hoda na Stalinov, ter bersaljeri, ki so do-
speli nadalje na svojem naglem pohodu, so
skupno še z večjo brzino nadaljevali napre-
dovanje v duhu izredne borbenosti naših
vojakov. V kratkem je neka naša brza edi-
nica dosegla sovražnika ter ga začela ne-
usmiljeno zasledovati, tako da mu ni pu-
stila več svobode v gibanju. To se je zgo-
dilo že pred osmimi dnevi in od tedaj na-
prej naše edince ne puščajo več sovražniku
do sape.

Med tem je poveljstvo ekspedicijskega
zbor odredilo premikanje tudi drugi večji
edinici, ki se je postavila ob bok prvima
dvema. Tudi napredovanje te kolone je bi-
lo tu in tam zelo težavno spriču slabega
vremena in slabega stanja cest, vendar ni
bilo nobenega dvoma o končnem uspehu.
Tudi ta naš oddelek je vztrajno zasledoval
sovražnika in se kmalu spustil z njim v ne-
posredno borbo. Sovražne čete so bile šte-
vilčno najmanj trikrat močnejše in so obupno
brnile svoje položaje. Naš oddelek
Chiaramonti pa se je ne glede na to
spustil v borbo, katere končni izid bo prav
gotovo zasledoval nadaljnje industrijskega
področja v tej kotlini in dopolnitev vseh do-
sedanjih zasedb.

Takšna je približna razporeditev ita-
lijskih sil po zasedbi Stalinova. Naše čete
ne dopuščajo sovražniku oddiha niti za tre-
nutek, saj jih preveha neukrotljiva volja do
zmage. Njihov pohod pa pomeni tudi uspeh
splošne strategije. Čeprav so naše čete že
8 dni niso odpočile, vendar ne puščajo so-
vražnika niti za hip pri miru. Napadi in
protinapadi so si sledili brez odmorov in
rešili so utrpeli hude izgube, med tem ko
naši vojniki ne le niso odstopili milimetra
ozemlja, temveč so se z izredno hrabrostjo

borili tako, da so močnejšega sovražnika
pregazili, čeprav je skušal zavreti naše po-
diranje z oklopnimi vlakmi, tanki in z ne-
prestanim topniškim ognjem.

Omenili smo že, da je bila najbolj za-
poslena v borbi kolona Chiaramonti. Sovraž-
nik se je najprej spustil v borbo z našimi
četami po svojih prednjih stražah. Te so
prodrle k našim prednjim stražam, toda se
bile takoj zajete. To je bil znak za veliko
bitko, ki se je pričela. Iz naše kolone sta
šla v napad najprej dva oddelka arditov,
ki sta imela nalogo, da zbereta najboljše
informacije o sovražniku. Sovražnik je ta
dva oddelka odkril in prišlo je do prve
hude borbe z rdečimi. Borba je trajala pol
dneva in naša dva oddelka sta bila že sko-
raj povsem obkoljena. V tem kritičnem
položaju pa sta poveljnika naših oddelkov
izvršila strahovit protinapad in si z ročni-
mi bombami izsilila prehod. Ta poveljnika
sta bila podporočnika Brunello in Sorian,
ki sta pokazala modrost in spretnost v svo-
jem poveljevanju ter sta spriču hrabrega
ponašanja svojih moč učinkovito zaključila
svoje operacije. Oba sta bila takoj odklo-
vana s srebrnima kolajnima.

Ta začetni uspeh je bil samo uvod k vsem
nadaljnjim. Kolona Chiaramonti je bila
kmalu vsa zaposlena v borbi s sovjetsko
pehotno divizijo, ki so ji pomagali zlasti
topniški oddelki. Sovražnik se je vrgele v
silovit protinapad na obeh bokih naše ko-
lone z namenom, da bi ji prišel v hrbet.
Borbe so postale strašne, vendar so naši
hrabro vzdržali na svojih položajih, ne da
bi utrpeli posebne izgube.

Naslednjega dne je sovražnik izvršil pro-
tinapad s podporo topništva in bombnikov,
ki so povsod sejali bombe. Toda naši so
vztrajali. Tretjega dne je bil sovražni su-
nok še hujši, a tudi to pot je naša obramba
hrabro vzdržala. Četrtega dne so naše
čete prešle v napad in sovražnik je pustil
v naših rokah mnogo ujetnikov, med tem
ko je izpad neke naše straže imel za posledico
zajetje strojnškega gnezda. Tudi na-
slednjega dne so naše čete stalno napadale.
Od šestega dne dalje se je na obzorju že
kazala zmaga naših oddelkov, ki dotle
ne niso odstopili za korak, temveč so stal-
no boljšali svoje položaje. Sovražnik ni na-
padal več. Njegove izgube so ogromne. Za-
jeli smo nad tisoč ujetnikov ter velike ko-
ličine vojnega gradiva, tako da se je več
dni trajalo bitka spreminila v našo po-
polno zmago. Število mrtvih sovražnikov se
ne da preceniti. Takoj po tej zmagi so se
naše čete spet vrstile v pohod, ki jih vo-
di k nadaljnjim ciljem.

Japonski železni blok

Izjave ministrskega predsednika generala Toja

Tokio, 30. okt. s. Predsednik vlade ge-
neral Tojo je danes obiskal sedež Držstva
za narodno službo in zvezo za napredek
Vzhodne Azije. V nagovoru voditeljem
obeh organizacij je predsednik vlade pou-
daril, da je Japonska zašla v krizo, ki ji
ni primere v zgodovini, ter je zato nagla-
sil potrebo narodne edinstvi, ki lahko pre-
maga vse ovire. General Tojo je nadalje
napovedal, da želi okrepiti politično in iz-
vršno oblast Držstva za narodno službo,
češ da ta organizacija v celoti odgovarja
namenom, zaradi katerih je bila ustanovlje-
na. Končno je general Tojo orisal važnost
sodelovanja vseh narodov Vzhodne Azije
kot pogoj za vzpostavitev novega reda na
tem obširnem področju. Svoja izvajanja je
zaključil s ponovnim opozorilom, da mo-
rajo biti v tem trenutku vsi Japonci složni
in zedinjeni v enem samem železnem blo-
ku, ki naj premaga vse ovire.

Tokio, 30. okt. (Domei). Novi japonski
zunanj minister Tojo je včeraj popoldne
sprejel veleposlanike enajstih držav. Pri
sprejemu niso bili navzoči samo veleposla-
niki Kitajske, Amerike in Argentine.

Kontrola nad jeklarnami

Tokio, 30. okt. (Domei). Japonska vlada
je danes storila prvi konkretni ukrep, da
postavi svojo najvažnejšo industrijo na os-
novo vojnega gospodarstva. Minister za tr-
govino in industrijo je izdal dekret, da se
morajo vse jeklarne in premogokopna pod-
jetja združiti v posebne kontrolirane skupi-

ne. Vladni dekret navaja seznam 46 jeklarn
in 24 premogokopnih družb, ki bodo zdru-
žene v teh kontroliranih skupinah.

Japonci zapuščajo Indijo

Šanghaj, 30. okt. d. Začetkom novembra
bo nova skupina kakih 200 Japoncev zapu-
ščala Indijo. Kakor se je izvedelo iz Bom-
baya v sredo, se bodo Japonci vrnili domov
z ladjo »Hije Maru«, ki jo je japonska vla-
da naložila za transport vrzela v najem. S
tem transportom se bosta vrnila na Japon-
sko tudi japonska generalna konzula v Kal-
kuti in Karadži, vendar pa bosta japonska
konzulata v teh dveh mestih še nadalje po-
slovala. Zaenkrat ostane odprt tudi še ja-
ponski konzulat v Bombaju.

Praznik španske falange

Madrid, 30. okt. s. Španska prestolnica
je včeraj slovesno proslavila 8. obletnico
ustanovitve falange. List »Aribac«, ki je
izšel v posebni izdaji, je objavil več spo-
minskih člankov na zgodovinski datum ter
življenjepisne podatke Josea Antonia, ki
jih je napisal španski zunanji minister
Serrano Suner. Pred križem, ki je bil po-
stavljen padlim v pokretu, so zažgali spo-
minski plamen, ob 10. pa je madridski škof
pred tem križem čital mašo v navzoč-
nosti najvišjih strankinih voditeljev ter
verskih, političnih in vojaških oblasti. Pie-
tete slovesnosti se je udeležila tudi
ogromna množica ljudi.

PRODİRANJE NA KRİM

**Poskusi sovjetskega odpora so bili povsod zlomljeni — Napredovanje
v Doneški kotlini se nadaljuje**

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. okt.
Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na polotoku Krimu zasledujejo nemške
čete brez prestanka poraženega sovražni-
ka. Krajevni odpor njegovih zaščitnic je
bil povsod zlomljen. Ponovno je bilo zajetih
več tisoč ujetnikov in zaplenjeno nadaljnje
število topov. Pri zasledovanju so-
vražnika v Doneški kotlini so nemške in
zavezniške čete v široki fronti dosegle
gornji tok Donca.

V teku uspešnih napadalnih operacij
med Imenskim in Ladoškim jezerom je
nekaj tankovskih oddelkov zajel sovražni
oklopni vlak in večje število ujetnikov.
Najtežje topništvo z dobrim uspehom
obstreljuje vojaške naprave v Petrogradu.
Uspešni letalski napadi so bili izvedeni na
Moskvo in Petrograd.

V severni Afriki so bombardirala nem-
ška bojna letala angleško letališče vzhod-
no od Marsa Matruha in področje luk v
delti Nila.

Posamezna angleška letala so metala v
pretekli noči bombe na severno nemško
obalno področje, ne da bi povzročila kako
škodo.

Podpolkovnik Galat, poveljnik letalske-
ga oddelka, je dosegel svojo 90. in 91. le-
talsko zmago.

Srdite borbe na moskovski fronti

Stockholm, 30. okt. d. Kljub temu, da
vlada na centralnem frontem odseku vz-
hodnega bojišča skrajno slabo vreme in ne-
prenehoma dežuje in sneži, se je sila nem-
ških napadov na sovjetske obrambne črte
pred Moskvjo še povečala. Pritisk je enako
močan v sredini fronte, kakor tudi na ob-
hkih križih. Na južnem delu moskovske fronte
so nemške čete kljub trdovratnemu sovjets-
skemu odporu prešle preko reke Oke ter
si na njenem vzhodnem bregu utrdile nekaj
važnih mostičev, od kodler se sedaj nadaljuje
prodiranje v severni smeri. Na severnem
odseku se nadaljujejo silovite borbe na
prostoru pri Kalininu. Na tem odseku so
sojveti dobili nova ojačenja in izvršujejo
sovjetske čete obupne protinapade, ki pa
brezuspšno samo povečavajo njih velikans-
ke žrtve na ljudeh in materialu.

Na središču moskovske fronte postajajo
nemški napadi prav tako zmeraj silovitejši.
Na cesti med Moskvjo in Možajskom se
bijejo strahovite borbe med tanki in pe-
hoto. Tudi tu poskušajo sojveti s proti-
napadi vseh svojih razpoložljivih sil us-
variti nemški klin, ki se neizprosno zajeda
med sovjetske obrambne črte. Sovjetski
tankovski oddelki so po zadnjih informa-
cijah vzdolž te ceste izvršili nekaj novih
protinapadov in je sedaj v teku silovita
bitka med nemškimi in sovjetskimi tanki.
Nemški sprednji oddelki se na tem odse-
ku nahajajo le še 50 do 60 km daleč od
Moskve.

Tudi pri Malojarslavcu se obseg borb
ni nič zmanjšal. Severno od tod so nemške
čete dosegle in na nekaterih mestih tudi
prekoračile reko Naro. Branilec Moskve ge-
neral Zubov poskuša organizirati nekakšne
nagle oklopne edince, ki bi bile v stanju
stopti v obrambo na tej ali oni točki zelo
razsežne fronte, ker sojveti nimajo več na
razpolago dovolj rezerv, da bi mogli na
vseh frontni dolžini vzdrževati strnjene
obrambne linije.

Nenadomestljive izgu- be sovjetske vojske

Monakovo, 30. okt. s. »Münchener Neue-
ste Nachrichten« pišejo o vojaškem polo-
žaju na vzhodnem bojišču ter poudarjajo,
da naglo napredovanje čet vzhodno od Do-
neške kotline ne dopušča več sovražniku
časa, da bi se spet zbral na kaki novi
obrambni črti okraj reke. Sovjetske čete
zapuščajo kraj za krajem in kmalu se bodo
umaknili iz vsega industrijskega področja,
ki predstavlja 80 odstotkov sovjetske vojne
industrije.

Popolna izguba tega področja, ki je bolj-
ševiki ne morejo več zaustaviti, predstavlja
težek udarec za njihovo vojno proizvodn-
jo, kajti nobena angleška in ameriška po-
moč jim ne more nadomestiti, kar so izgu-
bili. Ako se upošteva samo vojni plen, ki je
padel nemškim četam v roke, ni ne gle-
de na nepremostljive težave prevoza ne za-
dostoval niti 5 milijonov ton brodovja za
nadoknadenje izgub v vojnem gralivu. Ako
pa se temu dodata še izguba 180 divizij in
potreba, da bi se najmanj toliko divizij na
novo opremlilo in oborožilo, ne bi za to za-
doščalo niti vse svetovno brodovje, saj bi
bilo potrebnih najmanj 42 milijonov ton
prevoznega brodovja. Iz tega sledi, da mo-
rajo samo utvare angleške propagande
vzbujati nado v učinkovito pomoč Sovjetski
Rusiji.

Vojaško in politično vodstvo zapušča Petrograd

Stockholm, 30. okt. s. Spriču srditosti
nemških napadov proti Petrogradu, ki so
povsem obzrpuspeli poslednje sovjetske
napore, da bi si odprli na severovzhodu iz-
hod iz mesta, je del petrogradskega gene-
ralnega štaba in političnih komisarjev, ki so
bili določeni za Petrograd, odpotoval z le-
talom v notranjost Rusije. Ta odhod se je
izvršil preteklo noč v trenutku, ko je pri-
letela nad mesto formacija nemških bomb-

nikov. Pri odletu je bilo eno sovjetsko le-
talo težje poškodovano.

Bombe na Moskvo

Stockholm, 30. okt. d. Kakor je bilo jav-
ljeno v četrtek zjutraj iz Moskve so nem-
ška letala v noči od srede na četrtek spet
napadla Moskvo. Na sovjetsko prestolnico
so bile vržene rušilne in zažigalne bombe in
moskovsko poročilo pravi, da je bilo več
človeških žrtve.

Obnavljanje zasedene Rusije

Berlin, 30. okt. u. N. pristojnem mestu
so včeraj dali naslednje izjave glede ozem-
lja, ki ga je Nemčija zasedla na Vzhodu:

Vojaške operacije so še vedno v teku.
Vendar pa je Nemčija že začela reševati
vprašanje obnove okupiranega sovjetskega
ozemlja. Nekatera teh vprašanj bodo v
kratkem rešena. Med tem sta že izšli dve
odločitvi izredno važnega pomena: 1. vzpo-
stavljen je spet popolna verska svoboda; 2.
zemlja bo spet osebna last posameznih
državljanov in ne bo davčno obremenjena.
Kmetom pa bo stavljen samo en pogoj:
Da obdelujejo zemljo tako, da bo pridelek
čim večji. V tem svojem naporu bodo už-
vali vso podporo nemških oblasti, ki bodo
kmetom dale na razpolago tudi vsa potreb-
na živila. Cene poljedelskih pridelkov bo-
do pravilne, vsekakor pa višje od onih pod
Sovjetsko Rusijo.

Uspehi hrvatskih in madžarskih čet

Zagreb, 30. okt. s. Hrvatska lovska le-
talska formacija, ki se pod poveljstvom
podpolkovnika Franca Djaleja udeležuje
borb na južnem odseku vzhodnega bojišča,
je zabeležila te dni svoje prve uspehe, ko
je sestrelila nekaj sovražnih letal. Vest o
junaški borbi in doseženem uspehu Hrvat-

skih letalcev, je vzbudila v hrvatskih vo-
jaških krogih, zlasti pa med letalci, veliko
zadovoljstva.

Budimpešta, 30. okt. s. Madžarska brzo-
javna agencija ugotavlja v svojem današ-
njem uradnem sporočilu, da madžarske
čete še nadalje napredujejo z zavezniškimi
silami in tako dopolnjujejo zasedbo Done-
ške kotline. Sovjetska Unija, nadaljuje
poročilo, izgublja s tem svojo poslednjo
industrijsko pokrajino v evropskem pasu.
Madžarske čete so se takoj po dosegu
Donca spustile v borbo z rdečimi četami,
da bi si priborile prehod preko reke. Za-
vezniške sile s silovitostjo napredujejo,
odstranjujejo sleherni oviro. Položaj so-
jetskih čet, ki bi morale braniti Krim, je
zelo kritičen in brez izgleda.

Polit čna bolezen lorda Beaverbrooka

New York, 30. okt. s. Iz Londona poro-
čajo, da je dobil angleški minister lord
Beaverbrook v zadnjih dneh hud napad
naduhe. Zaradi tega napovedujejo, da bo
v bližnjih dneh podal ostavko na svoj po-
ložaj.

Stockholm, 30. okt. s. Bolezen lorda Be-
averbrooka, o kateri se je naenkrat začelo
govoriti v londonskih političnih in novinar-
skih krogih kot o vzroku njegovega verjet-
nega umika iz vlade, se zdi bolj političnega
značaja. Vsekakor je čudno, da o njej prav-
nič ne pišejo listi, ki pripadajo lordu Be-
averbrooku. Mnogi v Londonu so prepričani,
da je vest o svoji boleznj vrigel v javnost
celo sam lord Beaverbrook, da bi jo pripra-
vil na svoj odhod iz vlade v zvezi z na-
sprotnji, ki se bodo najbrž pojavila glede
pomoči Rusiji. Umik lorda Beaverbrooka iz
vlade bi po mnenju mnogih povzročil tudi
krizo v odnosih med Londonom in Mo-
skvo, kajti Beaverbrook je eden izmed red-
kih zagovornikov popolne in učinkovite po-
moči Sovjetski Rusiji.

Proslava turškega narodnega praznika

Ankara, 30. okt. s. Turčija je včeraj ob
velikem navdušenju ljudskih množic pro-
slavila 18. obletnico proglativne republike.
Posebno svečana je bila proslava te oblet-
nice v Ankari. Mesto je bilo v zastavah in
zvečer bajno razsvetljeno. Predsednik re-
publike je v poslopju parlamenta spreje-
mal čestitke visokih državnih predstavni-
kov, poslancev in diplomatskega zbor.
Nato je prisostvoval defileju vojske. Pred
tem je imel govor, ki so ga oddajale tudi
radijske postaje. V njem je najprej izrazil
svoja voščila turškemu narodu, nato pa
poudaril, da je Turčija danes srečno ognj-
šče miru in človeške vzajemnosti. Na kon-
cu je pripomnil:

»Pripravljeni pa smo, da izvršimo še
večje naloge, da ohranimo svojo ozemelj-
sko nedotakljivost in svojo narodno svobo-
do. Tudi mi čutimo veliko viro, ki divja
v svetu. Vojni pa se bomo izognili le, ako

bomo vselej častno storili svojo dolžnost
in primeru, ako bi bili navzlic vsem našim
nasprotnim naporom potisnjeni v vojni po-
zar. Samo samozavestni in delavni nara-
di, ki so pripravljeni na vse žrtve, lahko
premagajo težave sedanje dobe.»

Po tem Inenijem govoru so defilirale
turške oborožene sile, katerih mimohod je
množica z navdušenjem pozdravljala. Pred-
med ovacij so bili zlasti oddelki izvidni-
kov, padalcev, motorizirani oddelki in ko-
njenica.

Hitlerjeva čestitka predsed- niku turške republike

Berlin, 30. okt. s. O priliki turškega na-
rodnega praznika je vodja Rajha poslal br-
zovjavne čestitke predsedniku turške repub-
like.

Zedinjene države sistematično zaslužnjujejo države Južne Amerike

Washington, 30. okt. s. Ameriški publi-
cist Pearson je v zanimivem članku v listu
»Washington Times Herald« razkril zani-
mivo ozadje sistematičnega zaslužnjevanja
držav Južne Amerike Zedinjenim drž-
avam Severne Amerike, kakor ga izvaja
predsednik Roosevelt. Publicist trdi namre-
če, da vsebujejo vse novejšje pogodbe Ze-
dinjenih držav z državami Južne Amerike
določbo, ki dopušča južnoameriškim drž-
avam, da le delno plačajo svoje dolgeve
washingtonski vladi. Tako je n. pr. v po-
godbi z Urugvajem določeno, da bo ta
država vrnila za nabave raznega gradiva
v znesku 18 milijonov dolarjev samo 8
milijonov dolarjev. Zedinjene države daru-
jejo torej Urugvaj več ko polovico skup-
nega dolga. Enake so določbe v pogodbah
z drugimi državami, iz česar je mogoče
sklepati, da si je Washington v nadome-
stilo za darovani denar prav gotovo izgo-
voril določene ugodnosti.

*

Dr. Dietrich ostro zavrača Roosevelta

Berlin, 30. okt. s. »Völkischer Beobach-
ter« in drugi listi še vedno polemizirajo
s poslednjimi Rooseveltovimi izjavami. Ti-
skovni šef Dr. Dietrich objavlja v glavnem
organu stranke članek pod naslovom »Fal-
zifikator«. V njem označuje Roosevelta
kot človeka, ki zlorablja državno oblast za
falzifikacijo pojmov, idej in dokumentov.
Ameriški predsednik zares predstavlja tip
gajsterja na delu, ki stalno goljufa svoj
narod in bremeni njegovo bodočnost. Vsa
toll opevana Rooseveltova demokracija ni
nič drugega kakor navadna demagogija
S svojimi papirnatimi »pravici« nara-
dovo »samo teta in duši sleherni pravico
ljudi. On spletkari proti vsej Evropi prav
zato, ker se tu začena z zmagami Osi
doba socialne pravice in se boji, da ne bi
evropski vzgled slabo vplival na njegove
ljudi. Ko govori o svobodi morij, misli pri-
tem na pomorsko gospodarstvo anglosa-
škega sveta. Svoboda trgovine pomeni
zanj samo svobodo trgovine z orožjem, ki
je namenjeno proti Nemčiji.

Porazni izidi novačenja v Ameriki

Lizbona, 30. okt. s. List »Seculo« objavlja
uvodnik, v katerem ponazarje kata-
strofalne rezultate vojaškega novačenja v
Zedinjenih državah Severne Amerike. Po
poročilih iz Washingtona so ti rezultati
mučno vplivali na samega Roosevelta. Iz-
med 2 milijonov rekrutov je bilo namreč
skoro polovica proglašena za nesposobno,
in sicer približno 900.000 mladenčev, po
večini zaradi fizičnih ali duševnih napak
ali pa zaradi splošnih slabih zdravstvenih
pogojev. Zanimivo je nadalje, da je bilo
100.000 rekrutov odklonjenih zaradi po-
manjkljive vzgoje. Te številke zaprepašča-
jo tem bolj, ker so veljale Zedinjene države
za najbolj srečne države na svetu, kjer je
prebivalstvo bogato in dobro hranjeno.
Spričo tega bi bilo zares zanimivo vedeti,
kakšni so vzroki takolnih zavrnitev. List
zaključuje s pripombo, da iz takšnih vo-
jakov prav gotovo ne bo vzrasel cvet, ki
naj bi obnovil svet po tej vojni.

Špansko-portugalsko sodelovanje

Lizbona, 30. okt. d. Portugalski minist-
ski predsednik Olivera Salazar, ki se je
zadnja dva tedna mudil na svojem pose-
stvu se je včeraj vrnil v Lizbono. Kot eden
prvih obiskovalcev iz vrst diplomatskega
zbor se je zgledil pri ministrskem pre-
sedniku španski poslanik Nicola Franco,
brat španskega vodje generala Franca. Ka-
kor sodiijo v posušenih krogih, je bil obisk
španskega poslanika v zvezi z pogajanjmi o
špansko-portugalskem gospodarskem sode-
lovanju.

Velik požar v Oslu

Oslu, 30. okt. s. V mestu je izbruhnil
požar, ki je popolnoma upelnil veliko po-
slopje, v katerem je bilo mnogo uradov in
gledališče. Škoda znaša poltrugi milijon
kron.

Tople čestitke Duceju

**Za obletnico Pohoda na Rim je prejel Duce nebroj brzjav-
nih čestitk iz Kraljevine in inozemstva**

Rim, 30. okt. s. O priliki 19. obletnice fašističnega pohoda na Rim je Duce sprejel celo vrsto brzjavah čestitk od najuglednejših evropskih osebnosti.

Vojvoda Filiberto Savojski Genovski mu je v svoji brzjavici čestital k obletnici pohoda na Rim kot izvoru sedanjega zmago- vitega pohoda osi na Moskvo.

Maršal Antonescu je v svoji čestitki izjavil, da veliki fašistični praznik ni v cast samo fašistični zmagi, marveč tudi neposredno Duceju, ker pomeni pohod na Rim prve korake v borbi proti komunistični anarhiji. Letošnji 28. oktober ni samo italijanski, marveč skupni evropski praznik.

Poglavnik Ante Pavelić je čestital Duceju k obletnici v imenu vsega hrvatskega naroda. Revolucija črnih srca, s katero ste kot prvi med prvimi dvignili proti staremu svetu protikomunistično zastavo, ima univerzalen pomen, ki ga tudi svobodni in neodvisni hrvatski narod nikoli ne bo pozabil. Brez vas bi se bila Italija in Sredozemlje, center slavne zapadne civilizacije, pogreznila v boljševo barbarstvo, z njima pa bi se vanj pogreznil tudi ves ostali svet. Rešili ste Evropo in človeštvo že tedaj in zato predstavlja pohod na Rim duhovno bogatstvo vseh civiliziranih narodov.

Brzjavne čestitke je poslal Duceju tudi slovaški ministri predsednik in zunanji minister Tuka, ki je izrazil Duceju iskreno željo za njegovo osebo in za srečno bodočnost Italije.

Duceju so izročili končno tudi poslanico poveljnika 3. cone Crnih srca iz Milana, ki je prispela v Rim v stafeti fašistične milice, ki so jo priridili na progi Milan-Rim, dolgi 678 km. Poslanica pravi: Duce! Legionarji 3. cone Crnih srca, ki skrbno čuvajo slavo, pridobljeno 28. oktobra 1922, so prišli do vas po cestah, ki so jih obvladali fašistični legionarji, da vam s to poslanico izročijo zvestobo, ki se ne spreminja, vdanost, ki se vedno obnavlja, prepričanje borečega se naroda, da bo zmagal, nespremenljivo zvestobo nadvse fašističnega mesta prvega fašija.

Zaobljuba naroda

„četrte obale“

Z vojnega področja, 30. okt. s. (Od posebne poročevalca agencije Stefani): Narod »četrte obale« (v italijanskih prekomorskih posestih) je proslavil obletnico Pohoda na Rim s tem, da je s povečano gorečnostjo nadaljeval borbo na bojiščih, na morju, na suhem in v zraku, v tvornicah in na poljih. Njegovo delo ima za cilj zmago orožja ter nadaljnji napredek in razvoj gospodarske in socialne obnove, ki jo želi in podpira fašizem v Libiji. Med tem ko borci brusijo svojega duha in svoje orožje za nove preizkušnje, pripravljajo naši kolonisti in delavci materialne in moralne pogoje, ki naj po tej vojni dajo nove izgleda in nov pomen tem deželim, ki so bile že rimske in ki so spet postale rimske po volji Duceja. Ob obletnici zgodovinskega dogodka obnavlja narod četrte obale, skupno z vsem italijanskim narodom, svojo neomajno vero v končni zmagoviti izid borbe, ki jo domovina vodi s sovražnikom evropske civilizacije: z boljševizmom in demoprotokracijo. To ljudstvo izraža svoje trdno prepričanje, da bo fašistična revolucija, potem ko je triumfirala na znotraj s pohodom na Rim, triumfirala tudi v svetu z zmago v sedanjih vojni, združena v duhu s sorodno narodno socialistično revolucijo.

Ustanovitev začasnega oddelka višje pedagoške šole na univerzi v Ljubljani

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na § 44. zakona o meščanskih šolah, uredbu z dne 11. avgusta 1936. M. s. št. 648 o višji pedagoški šoli in na zadevni pravilnik z dne 30. novembra 1936. P. št. 48.781 biva kraljevine Jugoslavije, na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941/XIX št. 291 in smatrajoč za uместno, da se učiteljem ljudskih šol omogoči dopolnitev pripravljalnega študija za pouk na meščanskih šolah, ki so ga bili začeli na visokih pedagoških šolah v Zagrebu in Beogradu, odreja:

Člen 1. Z omejitvijo na visokošolsko leto 1941/42/XX se ustanavlja pri filozofski fakulteti v Ljubljani začasni oddelki višje pedagoške šole za pripravljanje učiteljev meščanskih šol, ki bo trajal dva semestra. — Omejen oddelki bo obsegal samo tretji in četrti semester šole in se morejo vpisati vanj samo tisti učitelji, ki so obiskovali v Zagrebu ali Beogradu prva dva semestra višje pedagoške šole ter napravili ustrezne izpite.

Člen 2. Poslovanje začasnega oddelka je urejeno nallčno z uredbu z dne 11. avgusta 1936. M. s. št. 648 in s pravilnikom z dne 30. novembra 1936. P. št. 48.781 biva kraljevine Jugoslavije. Po potrebi se smejo ustanovitvi oddelki, ustrežajoči popolnejšim skupinam, ki jih izberejo slušatelji.

Člen 3. Dekanu filozofske fakultete se poverja služba rektorja te šole. Kot učiteljski svet šole posluje svet te fakultete. — Tajništvo šole se poverja fakultetnemu tajništvu. Stroški za njegovo poslovanje se pokriva iz visokošolskega proračuna.

Člen 4. Za predavanja, vaje in tečaj oddelka uporablja filozofska fakulteta po možnosti svoja predavanja, vaje in tečaje in z drugih fakultet univerze. Predavanja, vaje in tečaje se poverja predavateljem, ki jih določi fakultetni svet in odobri univerzitetni senat. Tako dodeljeni predavatelji prejema enak honorar kakor honorarni učitelji fakultet in se smejo vabiti na seje sveta s posvetovalnim glasom.

Člen 5. Za izobraževanje slušateljev oddelka se sme filozofska fakulteta poleg univerzitetnih koristiti tudi z drugimi zavodi in šolami, izpiti pa se morajo vsi kandidati opravljati na univerzi.

Člen 6. Prošnje slušateljev prevoja svet filozofske fakultete, ki o njih odloča, kakor odloča tudi o vseh sporih didaktičnega značaja glede njihovega šolskega izobraževanja. Disciplinsko oblastvo za slušatelje je fakultetni svet. — Rok za vpis na začasni oddelki se določa na dan 20. novembra 1941/XX.

Svečanost v Kotoru

Kotor, 30. okt. s. Ob navzočnosti vseh oblasti pokrajine s prefektom na čelu je tudi Kotor svečano proslavil obletnico fašističnega pohoda na Rim in to v ozračju največjega navdušenja. Na osrednjem trgu so se zbrali fašisti, člani Dopolavora in na tisoče članov mladinske organizacije GIL, ki so poslušali spominski govor zveznega tajnika. Mnogiža je neprestano vzklikala Duceju in navdušeno pozdravljala Oborožene sile.

Inozemski odmevi

Rim, 30. okt. s. Se vedno prihajajo poročila iz inozemstva o velikem odmevu proslav pohoda na Rim v vseh inozemskih listih. Tako posvečajo na primer tej fašistični obletnici svoje članke tudi vsi današnji hrvatski listi, ki objavljajo obširna poročila o proslavah v Italiji in v inozemstvu. Mnogi izmed njih podajajo tudi zgodovinski pregled o razvoju italijanskega fašizma. vsi brez izjeme pa poudarjajo da je nastop fašizma pomenil začetek borbe proti boljševizmu ki ga vodi sedaj zedinjena Evropa. Tudi v tem pogledu je značilno da so se proslave obletnice pohoda na Rim izvršile v trenutku izredne diplomatske aktivnosti evropskih zaveznikov ko se je na primer v Nemčiji mudil v važni misiji italijanski zunanji minister grof Ciano in je veliki mufti s svojim posrečnim begom v Italijo zadal Angliji hud udarec. ki bo globoko odmeval v vsem arabskem svetu.

Kakor hrvatski so tudi drugi inozemski listi, na primer grški, slovaški in finski, posvetili proslavam fašističnega pohoda na Rim največjo pozornost. Vsi ti listi so na vidnem mestu objavili zlasti Ducejeve izjave k 28. oktobru, v katerih je vodja fašizma s tolikšno sigurnostjo napovedal končno zmago. Zelo simpatične članke so objavili tudi vsi bolgarski listi.

Grof Ciano se vrača

Berlin, 30. okt. s. Italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano, ki je bil v zadnjih dneh v gosteh pri nemškem zunanjem ministru von Ribbentropu, je včeraj zapustil Nemčijo in se vrača v Italijo. O priliki svojega obiska pri nemškem zunanjem ministru, ki je trajal nekaj dni, je imel prliko za obširno izmenjavo misli o vseh aktualnih političnih vprašanjih.

Minister Riccardi v Bukarešti

Bukarešta, 30. okt. s. Italijanski minister za devize in valute Rafael Riccardi je prispel v Bukarešto, kamor ga je povabila vlada, da tam otvori akademsko leto italijanskega kulturnega zavoda in obišče italijansko kolonijo. Na postaji so ga sprejeli rumunski gospodarski minister Marinescu, šef protokola zunanje ministrstva Lecca italijanski poslanik Bova-Scoppa z osebim poslanstva ter druge ugledne rumunske in italijanske osebnosti. Minister je pregledal na postaji razvrščene oddelke bucareškega fašija in četo rumunskih letalcev. Kmalu po svojem prihodu je obiskal maršala Antonesca ter ministre Mihaila Antonesca, Rosettija in Marinesca. Včeraj je italijanski poslanik priridil italijanskemu državniku na čast svečano večerjo.

Svečana otvoritev novega sodnega leta

Rim, 30. okt. s. Včeraj je bilo v Italiji začeto novo leto. Glavna svečanost je bila ob tej priliki v Rimu, kjer so se zbrali v glavni dvorani sodne palače zastopniki senata, fašistične in korporacijske zbornice, sodniškega zbora in vojske. K svečanosti so prišli pravosodni minister Ekske, Grandi, podtajnik stranke Gatto in drugi predstavniki oblasti. Proslavo je otvoril predsednik vrhovnega sodišča senator D'Ameglio. Glavni državni tožilec Ekske. Albertini je imel govor, v katerem se je spomnil v vojni padlih vojakov in vojnihih sirot, pozdravil Viadara, Duceja, politične in vojaške prvake, prebivalce novih pokrajin, ki so bile priključene k Italiji. V svojem govoru je poudaril, da se je Roceov kazenski zakonik v desetih letih izkušnje sijajno obnesel in je

čestital ministru Grandiju, da je dovršil monumentalno zakonodajno reformo v smislu Ducejeve zamisli. Govornik je obeležil značilnosti novih zakonikov. Nato je podal nekaj statističnih podatkov, po katerih se je število pravnih odločb leta 1932. do leta zmanjšalo za 50 odstotkov. Tudi kriminalnost je v tem času nazadovala, prav tako na polovico. Borba proti profesionalni kriminalnosti se lahko smatra za zaključeno. Svoj govor je zaključil z vdanostnim izrazom za Duceja, pod katerega vodstvom Italijani obvladajo dogolke in trdno gledajo v svojo bodočnost.

Po njegovem govoru je predsednik D'Ameglio proglasil dvajseto sodno leto fašistične dobe za otvorenjo.

Gospodarska pogajanja z Rumunijo

Rim, 30. okt. s. V nedeljo ob 23. je odpotoval v Bukarešto minister za devize in valute Rafael Riccardi, ki se bo nekaj dni mudil v rumunskem glavnem mestu. Na tej poti ga spremlja več višjih funkcionarjev ministrstva za devize in valute. Riccardi bo imel važne razgovore z vodilnimi zastopniki rumunskega gospodarskega in finančnega sveta. Ob tej priliki bodo proučili najvažnejše probleme, ki se nanašajo na italijansko-rumunski trgovski promet kakor tudi na nadaljnji razvoj obširnega sodelovanja obeh držav na gospodarskem področju. Takoj po obisku italijanskega ministra za devize in valute bo krenila v Rumunijo posebna italijanska delegacija, ki se bo pogajala za novo trgovinsko pogodbo, s katero naj bi se omogočila izvedba konkretnega načrta glede nadaljnjega razvoja trgovinskih odnosov in gospodarskega sodelovanja med obeh državama. Ob odhodu je ministra Riccardija na postaji Termini pozdravilo mnogo zastopnikov ministrstva, pa tudi rumunski poslanik v Rimu in druge ugledne osebnosti.

Beg velikega muftija

Carigrad, 30. okt. s. Turški listi še nadalje posvečajo svojo pozornost posrečenemu begu palestinskega velikega muftija iz Teherana v južno Italijo. Širši javnosti je bilo znano, da je general Wavell storil vse, da bi dobil v roke tega nepomirljivega sovražnika Velike Britanije. Razen tega je bila na glavo velikega muftija razpisana velika nagrada. Nevarnost za muslimanskega političnega in verskega poglavarja v arabskem svetu je bila vedno večja, tako da se je zdelo, da sploh ne bo mogel več ujeti svojih usodi. Sprito tega je bila vest o njegovem posrečenem begu sprejeta povsod z zadovoljstvom. Listi ugibljejo, kako se je velikemu muftiju posrečil beg kljub vsej angleški kontroli.

Aretacije komunistov med pariškimi poštarji

Pariz, 30. okt. s. Ker je tukajšnja policija v zadnjem času izsledila razširjeno komunistično propagando med poštnimi osebami, je organizirala obsežno nadzorstvo, ki je dovelo do aretacije nekoga Viktorja Rovillara. Preiskava je ugotovila, da je imel ta osumljenec nalog, da ureja in izdaja propagandne letake komunistične vsebine za pošto osobe. Na njegovem domu je našla policija najrazličnejše priprave za tisk, 250 kg papirja ter več tisoč propagandnih letakov. Po aretaciji Rovillara je bilo aretiranih še več drugih oseb.

Turško-rumunska trgovska pogajanja

Carigrad, 30. okt. s. Napovedan je prihod rumunske trgovske delegacije, ki jo bo vodil polnomočni rumunski minister Christu. Rumunsko trgovsko odposlanstvo se bo pogajalo s turško vlado za novo turško-rumunsko trgovsko pogodbo, ki naj bi povečala dosežanega trgovskega izmenjavo med obeh državama. Pogajanja se bodo pričela prve dni novembra.

Bivši madžarski ministrski predsednik umrl

Budimpešta, 30. okt. s. Včeraj je tu umrl bivši predsednik madžarske vlade Karel Huszar v starosti 59 let. Bil je med ustanovitelji madžarskega krščansko-socialnega pokreta. Bil je tudi podpredsednik madžarske katoliške akcije.

Gospodarstvo

Gospodarske vesti

— Uvedba oblačilnih kart v Srbiji. Ze pred tedni je bila v Srbiji izdana zapora za prodajo tekstilnega blaga. Ta zapora je sedaj ukinjena. Obenem je uvedena oblačilna karta, ki pa se razlikuje od oblačilnih kart v drugih državah, ker ni zgrajena na točkah odnosno kuponih, temveč omejuje nakup po vrednosti tekstilnega blaga. Za otroke do 14 let daje oblačilna karta pravico do nakupa tekstilnega blaga v vrednosti 600 din, za odrasle pa v vrednosti 1200 din, in sicer za dobo enega leta, od 1. oktobra t. l. do 30. septembra 1942. V primeru, da si kdo nabavi oblačilni predmet v večji vrednosti, kakor 1200 din, lahko izvrši ta nakup, toda le tedaj, če za dotični oblačilni predmet odstopi celo oblačilno karto za odrasle.

— Gospodarska organizacija Nemcev v Srbiji. Okrožni vodja nemške narodne skupine Brückner je te dni objavil podatke o delu organizacije nemške skupine v Beogradu. Med drugim je navedel, da je bila ustanovljena gospodarska zadruga Nemcev »Princ Evgen«, ki šteje sedaj 2500 članov. Zadruga ima že tri prodajalne v Beogradu. Prav tako je bila ustanovljena kreditna zadruga. Organizacija je preskrbeli stanovanje inim Nemcem, ki so izigubili stanovanje v teku vojne. V teku septembra je preskrbeli 153 stanovanj, ki jih je deloma tudi opremila. Oddelki za odškodnino ugotavljajo sedaj, kolikšna je vojna škoda, ki so jo utrpeli Nemci. Doslej so oškodovani Nemci predložili 1140 prijav s skupno škodo nad 100 milijonov dinarjev. S sodelovanjem nemških državnih ustanov je organizacija preskrbeli živila

Pogajanja med Rusijo in Čangkajškom

Nanking, 30. okt. (Domei). Iz dobro pogajanj med njegovim zunanjim ministrom Kuotajem s posredovanjem sovjetskega poslanika v Čungkingu Panjuskina predlagala Sovjetski zvezi sklenitev vojaške antante z rlečo armado na Daljnem vzhodu. Po načrtu te osebnosti naj bi Kitajska priznala sovjetom gotove ugodnosti v provinci Sinkiang (Kitajski Turkestan), razen tega pa bi Kitajska dajala moštvo za ojačenje rdeče armade na Daljnem vzhodu, ako bi prišlo do sovjetsko-japonske vojne. Kitajska bi poslala v vzhodno Sibirijo posebno vojaško misijo pod vodstvom maršala Cangsuelanga. Na posebni rasko-kitajski konferenci naj bi se preudrurala možnost obrambe severozapadne Kitajske in pripravilo zblizanje med Kuomintangom ter kitajskimi komunisti.

Azori brez redne zveze

Lizbona, 30. okt. d. Zaradi vnanjega zimskega vremena, ki vlada nad Azorskimi otoci, je bila, kakor poročajo s pristojnega mesta ameriško-razčno-prometna družba »Panamerican Airways«, ki vzdržuje promet med Lizbono in Zedinjenimi državami, prisiljena opustiti vmesno pristajanje svojih letaj v Fayalu na Azorih. Pozimi bodo ameriški Clipperji leteli med Bermudi in Lizbono brez vmesnega pristanka. V Lizboni zelo obžalujejo ta ukrep ameriške letalske družbe, ker bo s tem Azorskemu otočju vzeta prepotrebna zveza in bodo čez zimo Azori navezani na matično portugalsko deželo samo potom nerednih ladijskih zvez.

Skrajni rok za sporazum Japonske in Amerike

New York, 30. okt. d. List »New York Herald Tribune« objavlja informacijo po kateri naj bi bila japonska vlada obvestila Washington, da bi moral biti sporazum, ako bi sploh prišlo do kakšnega sporazuma med Japonsko in Zedinjenimi državami, sklenjen pred 15. novembrom, to je pred dnem, ko se sestane japonski parlament k rednemu zasedanju.

Poostreni ukrepi proti sabotaži in atentatom v Franciji

Vichy, 30. okt. s. Uveljavljen je bil zakon, ki ojačuje ukrepe proti kriminalnim atentatom. Na osnovi novih določb bodo kaznovani z zapornim ol treh mesecev do 5 let vsi oni, ki bi kakor koli vedeli za pripravljajoče se napade na ljudi, požge, atentate na javna poslopja, telefonske in brzjavne napeljave in umetnine, a bi tega pravčasno ne prijavili oblastem.

Špansko-portugalsko prijateljstvo

Lizbona, 28. okt. s. Bivanje španske vojaške misije na Portugalskem, se je zaključilo s svečanimi manifestacijami, pri katerih je bilo znova potrjeno prijateljstvo med obeh narodoma Iberskega polotoka s skupnimi čustvi vzajemnosti v duhu latinske in krščanske civilizacije. General Cirilo Alfonso, vodja španske vojaške misije, je na velikem sprejemu, prirejenem v pehotni vojašnici v Oportu, poudaril, da bosta španija in Portugalska korakali vedno združeni za obrambo te civilizacije v Sredozemlju.

Žrtve viharja v Ameriki

Arkansas, 30. okt. s. Tu so na več področjih divjali strahoviti viharji, ki so zahtevali 17 mrtvih in več sto ranjenih. Ogromna je tudi materialna škoda.

sogono, vpisan pa je novi poslovodja inž. Anton Toman.

— Imenovanje komisarjev pri zagrebških gospodarskih zbornicah. Iz Zagreba poročajo, da so z odlokom trgovinskega ministra dr. Totha razpuščeni borzni sveti zagrebške Trgovinske zbornice, Industrijske zbornice in Obrtne zbornice ter upravni odbori zagrebškega Združenja trgovcev, okoliškega Združenja trgovcev in Zedinjenosti za promet z živino in živinskih proizvodov. V Trgovinski zbornici je imenovan za komisarja Ivan Pripič, v Industrijski zbornici iniduktrijec Franjo Jurinac in v Obrtni zbornici obrtnik Milan Ramuščak. V zvezi z imenovanjem komisarjev je trgovinski minister podal izjavo, v kateri je poudaril, da je treba gospodarske korporacije zgraditi na solidni osnovi in tako, da bo spravljen v sklad interes pripadnikov teh korporacij in narodni interes. Poudaril je važnost osebne iniciative, ki pa ne sme izvirati samo iz lastnega interesa, temveč mora biti v skladu z interes narodne skupnosti. Vodilna misel ne sme biti samo lastna korist. Zato mora biti vsako iniativno delovanje v skladu z osnovnimi smernicami vsega narodnega življenja.

— Zagrebška občina bo prevzela tvornico mesnih izdelkov v Vrbovcu in dva premogovnika. Zagrebški župan Ivan Werner je te dni objavil, da bo mestna občina najela kredit 50 milijonov kun pri Mestni hranilnici ali pri kakem drugem zavodu za nakup rezervnih živil. V tej zvezi je izjavil, da bo občina prevzela tvornico mesnih izdelkov v Vrbovcu, kjer bo tudi vzgajala pitane svinje, da na ta način zagotovi mast za potrebe zagrebškega prebivalstva. Župan je mnenja, da bodo težkoče pri oskrbi z mastjo trajale le še nekaj časa, potem pa bo oskrba redno funkcionirala, seveda v mejah količin, ki so dovoljene na živilske izkaznice. Končno je župan izjavil, da bo občina kupila dva premogovnika, da si na ta način zagotovi redno oskrbo mestnih podjetij s premogom in da se izogne stalnemu naraščanju cene premoga, ki je danes že trikrat večja. kakor pred dvema letoma. Mestna občina bo skušala produkcijo v teh dveh premogovnikih dvigniti na 30 vagonov dnevno, kolikor znaša potrošnja mestnih podjetij. Občina bo vrhu tega prevzela v svoje roke oskrbo prebivalstva z mlekom in maslom. Zato bo ustanovila veliko centralno mlekarno, v kateri bodo mesečno pridobili pol drugi vagon surovega masla. To surovo maslo bo razdeljeno prebivalstvu na potrošniške izkaznice.

— Elektrifikacija Hrvatske. V zvezi s prizadevanjem za elektrifikacijo Hrvatske kakor tudi v zvezi s predvideno elektrifikacijo železnice Zagreb-Sušak so že lani pričeli v Gorskem Kotaru pri Fužinah graditi veliko električno hidrocentralo. Ta centrala bo izkoriščala izredno velik padec vode, namreč 640 m, kar omogoča, da bo centrala dala že pri majhni količini potrošene vode velik učinek. Za izgraditve te centrale sta nabavljena dve vodni turbini s skupnim učinkom 72.000 konjskih sil; prav tako je nabavljen prvi električni generator za 32.000 kilovotov. Hrvatska vlada si zelo prizadeva, da se ta centrala čimprej dogradi, ker bo omogočila elektrifikacijo znatnega dela Hrvatske in bo oskrbovala tudi Zagreb. Zato bodo v kratkem nabavili potrebne transformatorje za daljnovod, ki bo deloval z napetostjo 100.000 voltov.

— Madžarski izvoz lesa. Kakor je znano, se je s priključitvijo Podkarpatske Ukrajine in zlasti Sedmogorja bistveno spremenila struktura madžarskega gospodarstva v pogledu oskrbe z lesom. Medtem ko je morala Madžarska prej uvažati znatne količine lesa, je pričela v zadnjem letu izvažati les zlasti bukovo. V mehkem lesu pa ima še vedno malenkosten primanjkljaj. Kakor pa se zdi, so na Madžarskem previsoko ocenili izvozne možnosti, kajti v zadnjem času so nastopile težkoče pri oskrbi madžarske industrije za predelovanje lesa s surovino, kar je te dni dovelo do sklicanja posebne konference v budimpeštanski trgovinski in obrtni zbornici. Na tej konferenci so postavili interese zahtevno, da se mora izvoz lesa iz Madžarske omejiti v toliki meri, da bo zasi-gurana oskrba madžarske industrije.

— Švicarsko-španski sporazum o prevozu prekomorskega blaga. Švicarski zvezi svet je te dni odobril sporazum, ki je bil sklenjen s špansko vlado in se nanaša predvsem na prevoz švicarskega blaga s španskimi ladjami med Lizbono in Genovo. Ta sporazum bo omogočil prevoz blaga v Švicco in švicarskega blaga v prekomorske države v prvem polletju prihodnjega leta. Že doslej je imela Švica s španijo sličen sporazum, ki je omogočil, da je Švica v zadnjih šestih mesecih uvozila preko Lizbone in Genove 250.000 ton prekomorskega blaga, zlasti krušnega in krmlinskega žita. S istim sporazumom so bile spremenjene tudi nekatere določbe klirinskega sporazuma.

— Velika tvornica za celulozno volno na Madžarskem. Svoječas smo poročali o ustanovitvi madžarske družbe Viscosa, ki že gradi veliko tvornico za izdelovanje umetne svile in celulozne volne. V teku gradnje je bil obseg načrta še povečan in bo v celoti investiran 25 milijonov pengov. V kratkem bo sklican izredni občni zbor nove družbe zaradi ustreznega povisjanja glavnice, ki znaša sedaj 9 milijonov pengov.

— Blokirano dobroimetje Francije v Zedinjenih državah. Po ameriških uradnih podatkih znašajo blokirana državna in privatna dobroimetja Francije v Zedinjenih državah 1600 milijonov dolarjev. Od tega odpade približno 500 milijonov dolarjev na francoske vloge pri ameriških denarnih zavodih. 500 milijonov dolarjev na deponirano in blokirano zlato in 450 milijonov na vrednostne papirje.

— Omejitve potrošnje bakra Zedinjenih držav. Urad za ureditev produkcije v Zedinjenih državah je s takošnjo veljavno potrošnjo omejil v 7 gospodarskih panogah potrošnjo bakra na 60% potrošnje iz leta 1940, od januarja t. l. pa je uporaba bakra v teh strokah sploh prepovedana. Od te omejitve so prizadete naslednje produkcije stroke: proizvodnja avtomobilov in traktorjev, kovinski predmeti za gradbeno stroko, kovinski predmeti za pogrebne zavode, kovinski predmeti za oblačilni pribor, gospodinstvo in urade ter izdelovanje spominskih predmetov in predmetov za darila. V gradbeni stroki je dovoljeno uporabljati baker le pri električnih napeljavah. Z gornji ukrepom skušajo prilestiti na leto 200.000 ton bakra v korist oborožitvene industrije, ki potroši sedaj preko 1 milijon ton bakra na leto.

„Operacije brez noža“

Navzlic temu, da se vleče vojna že tretje leto, je bil tradicionalni »dunajski medicinski teden«, ki se je zaključil te dni, boljše obiskano nego kdaj prej. Njegovih nadaljevalnih tečajev so se udeleževali med drugimi zdravniki iz Arabije, Belgije, Bolgarske, Kitajske, Grčije, Indije, Hrvaške, Peruja, Rumunske, Slovaške, Španije, Ukrajine in Madžarske, posebno številna pa je bila seveda skupina iz Nemčije, tako da je ž njo vred število udeležencev znašalo okrog pet sto.

Med številnimi predavanji je omeniti prvo predavanje, ki ga je imel berlinski zdravnik prof. de Crinis o kliničnem pomenu obraznega izraza. Za kliniko ni velpomembna samo statika, temveč tudi dinamika pacientovega obraza. V obrazni mimiki se odražajo podzavestni napadni in obrambni gibi. Znanstvena fiziognomika je med drugim ugotovila sledeča dejstva: čelo in očesni predeli obraza govorijo

o duševnih boleznih, nos o boleznih krvnega obtoka, usta pa o boleznih v želodcu in jetrih. Tako je opazovati pri padavičnih mračni, pri paraliziranih pa prazni pogled, alkoholiki imajo rdeč obraz, nemarno potezo okrog ust in vlažne oči. Pri sladkorni bolezni se izraža utrujenost v obrazu, prav tako se v obrazih bolnikov z raznimi manijami kažejo te manije, njihova usta pa imajo trd izraz.

Prof. Pözl z Dunaja je obravnaval vprašanje nespečnosti in je zastopal naziranje, da je zdravljenje tega zla v večini primerov uspešno. Pri tem pa je treba pacienta obravnavati zlasti z duševnega stališča. Nespečni trpijo pogosto od strahu, da jih bo pomanjkanje spanja telesno in duševno popolnoma izčrpalo, ta strah jih teži vsak večer in sodeluje potem med vzroki, da ne morejo zaspati. Odpraviti jim ga je treba z dobro sugestivno terapijo. Predavatelj je pokazal nevarnosti neprestanega

in samovoljnega uživanja močnih zdravil, ki jih sam nadomešča rajši s preprostim fizikalnimi ukrepi: uporabo toplih kopeji za noge vsak večer, s čaji, ki pomirjajo živce, in z drugimi blažilnimi zdravili, ki ne morejo škodovati.

Posebno zanimiva so bila izvajanja docenta dr. Beiglböck z Dunaja o »operacijah brez noža«, to je o postu. Z mnogimi primeri je ilustriral učinke posta na organizem. S postom ne odpravimo vedno najprej toščo pri debelih, to se dogaja le v primerih, da izvira debelost od preobilne hrane. Pri drugi vrsti debelosti, ki jo povzroča neredno delovanje žlez, pa se toščica sprva drži in izginja šele potem, ko prične propadati ves organizem. Po dolgotrajnih raziskavah so ugotovili, da je desetdnevni do štirinajstdni post posebno učinkovit v primeru srčnih, obistnih in podobnih bolezni.

Smrt zanimive hiromantke

Iz Trsta poročajo, da je umrla v starosti 82 let ga. Karlova de Jurco, o kateri je bilo pred nekaj leti mnogo govora v zvezi s čudnimi risbami, ki ji je izdelovala v stanju duševnega avtomatizma in ki so se zanje zanimali ne samo psihologi, temveč tudi umetniki ter umetnostni kritiki. Karlova je izvirala iz stare tržaške patricijske rodbine in je živela v bornih razmerah, tako da si je pomagala z napovedovanjem bodočnosti kot hiromantka. Baš obiskovalke njene hiše so raznesle po mestu vest o nenavadnih risbah, ki jih je stara gospa risala v nočnih urah, ne da bi se kdaj učila te umetnosti. Te risbe, ki so kazale pogosto nagnjenje do misticizma, so bile na čuden način podobne slikam s prividi med sanjami in resnico, ki jih je videti kdaj na surrealističnih razstavah. Mnoge med njimi so s svojo skrivnostno vabljivostjo morale zbujati pozornost. Priredili so z njimi razstavo, ki je bila deležna velikega obiska.

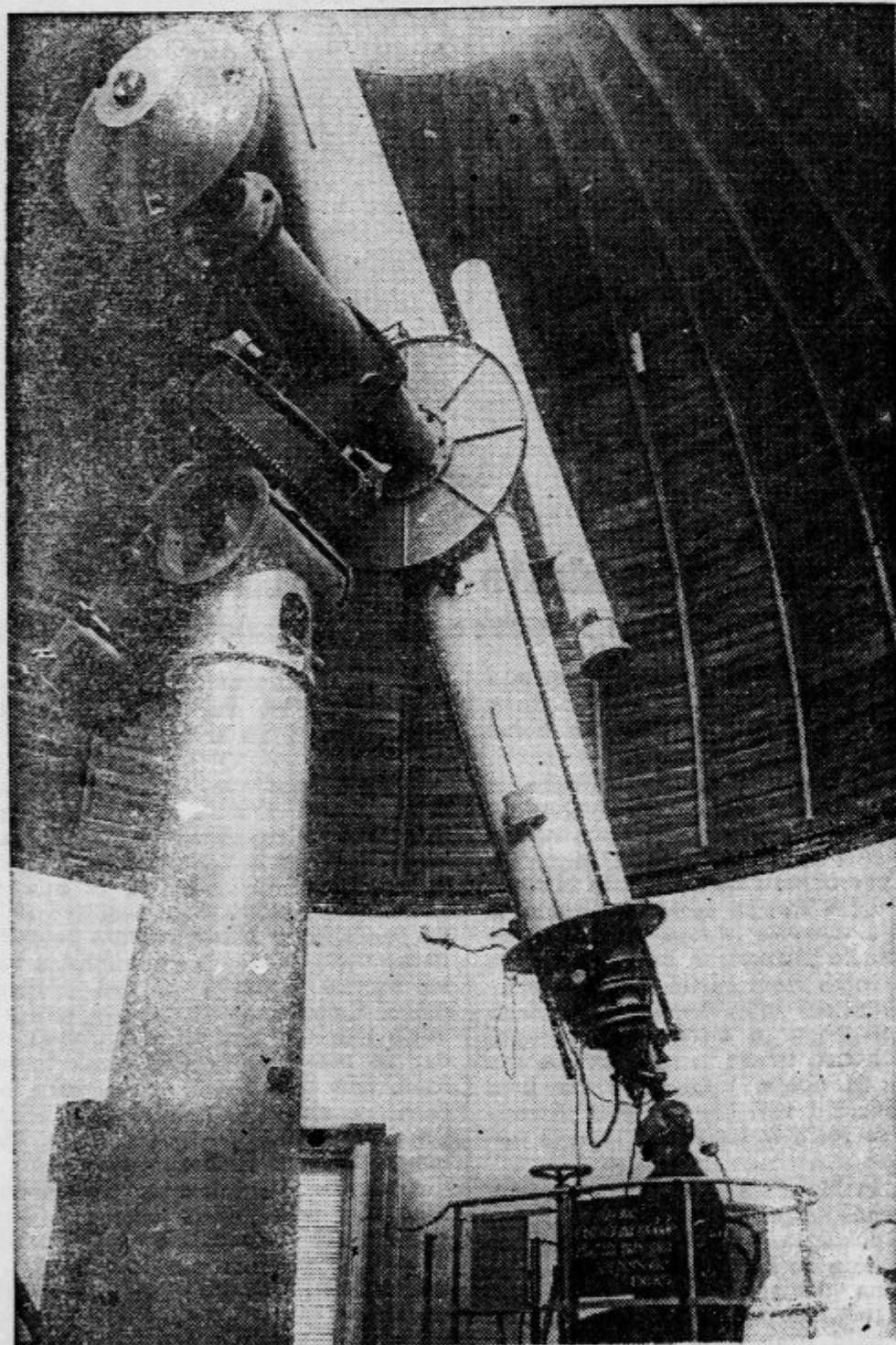
Razni umetniki so se izrazili, da se jim divijo.

Pozneje se je zanimanje za risbe ge. de Jurco poleglo, do današnjega dne pa njih uganke niso mogli rešiti. Ta uganke je tem večja, ker je bila vsaka goljufija izključena in stara gospa prav gotovo ni poznala surrealističnega slikarstva. Nihče ni do danes dognal, kako je mogla preprosta žena zaiti v sledove tistih prividov, ki jih pristaši te umetnostne struje podajajo z zelo sorodno tehniko.

Nazadovanje brezposebnosti v Belgiji

Po uradni statistiki iz Bruslja se je število nezaposlenih v mesecu avgustu v Belgiji znašalo na 75.590 oseb. V primeri s prejšnjimi meseci predstavlja to znatno izboljšanje položaja.

Moderni Vatikan

Veliki teleskop v papeški zvezdarni v Castel Gandolfo

Kulturni pregled

Wagnerjeva smrt v Benetkah

Benetke, konec oktobra. Benetke so en sam spomenik. Skoraj na vsakem vogalu se večjemu pogledu obuja v spominu katera izmed znamenitih osebnosti, ki oživljajo zgodovino tega edinstvenega mesta in ki so v posameznih ulicah ali hišah zapustile sledove svoje slave. Kot ličkah, duhovno neugnanu življenju postavljajo lahko pred očmi domišljija na voznji po najlepšem in največičastnejšem beneškem kanalu — Canal Grande! Med njimi ni zadnji sloveči skladatelj Richard Wagner, ki je bil poseben ljubitelj Benetk in je na njihovih vodah umrl.

Na Canal Grande opazimo kmalu potem, ko smo izstopili na postaji in se zaupali gondoli ali parniku, krasno gotično palačo Vendramin-Calergi. Na njenem vrtnem zidu je nameščena spominska plošča, ki so jo odkrili ob stoletnici Wagnerjevega rojstva l. 1913. V marmori so bile vsesane D'Annunzijeve besede:

»V tej palači prisluškuje duša poslednjemu dihu Richarda Wagnerja, izvenjavajočemu v večnost kakor val, ki pere te marmorne stopnice.«

Sama palača, v kateri je našel tvorec »Parsifala« svoje zadnje zavetišče, ima sila mikavno in romantično zgodovino. Spominimo se samo tega kar je združeno s časom malo pred Wagnerjevo naselitvijo v Vendraminjevo razkošno dvorcu. — Po smrti pretendentke na francoski prestol, princeze Marije Charlotte de Bourbon Napoli, vojvodinje de Berry in kneginje di

Grazia, ki je kupila okrog l. 1844 palačo od zadnjega potomca rodu Vendramin-Calergi in ki je uživala v njenih umetniško prekrasno opremljenih prostorih pravo kraljevsko življenje, so prevzeli palačo potomci iz njenega prvega zakona. Od njih si je skladatelj Richard Wagner, ki je že prej mnogo sanjnil o življenju v Benetkah, najel vse prvo nadstropje.

Danes so ti prostori ohranjeni približno v tistem stanju, kakor jih je zapustil Wagner. Pohištvo je vdova prepeljala v Nemčijo, toda soba, v kateri je skladatelj »Parsifala« umrl, je še ohranila vso resnost in vse tisto ozračje, ki je doseglo spominja na smrt tega izjemno pomembnega človeka. Na stenah, ki so prevlečene s karmineasto rdečim damaskom, prav kakor v Wagnerjevih časih, ko je maestro na tem mestu vse dopoldneve sestavljal svoje delo o filozofiji umetnosti, visi več portretov iz njegove dobe. Tu je nadalje stalo za note, ki baje tudi poteka iz Wagnerjevega pohištva. Sredi sobe leži skladateljeva posmrtna maska, delo beneškega kiparja Benvenutija. Na obliči velikega mrida opazimo pomirjiv smehljaj, ki nas spominja njegove zmage nad schopenhauerjansko pesimistično filozofijo in na njegov tristanovski »Liebestode«.

Wagner je najprej prišel v Benetke kot begunec. Nastanil se je v hotelu San Marco, kjer je spisal večji del »Tristana in Isolde« in s čigar oken je poslušal odlično izvajanje ouverture »Tannhauserja«, ki jo

Tragična smrt znanega alpinista

Iz male župnije Roisan v dolini Aoste poročajo, da se je tam pri delu smrtno ponesrečil kanonik cav. Giovanni Bonin, gorski vodnik papeža Pija XI., ko je bil ta pod imenom Achille Ratti še knjižničar milanske Ambrosiane. S kanonikom Boninom, ki je petdeset let izvrševal svoje duhovniško in alpinistično poslanstvo v Roisanu, je izginila značilna osebnost, ki je bila v alpinističnih krogih vsega sveta dobro znana. Spremljal je tudi pokojnega belgijskega kralja Alberta na raznih njegovih gorskih izletih iz doline Aoste. Štel je že 77 let, navzlic temu je poleg svojega duhovniškega poklica opravljal še vedno najtežja kmečka dela. Pred nekoliko dnevi je podiral drevo, ki se je zrušilo nanj in ga ubilo. Njegova tragična smrt je zbudila po vsej Italiji obžalovanje.

Mož, ki je postal ženska

Pred nekoliko leti je znan varšavski kirurg poskusil drzno operacijo nad 18-letnim mladeničem, Francem Tannenbaumom, ki je bilo njegovo žensko oblikovano telo v čudnem nasprotju z njegovim spolom. Po tej operaciji je mladenič Tannenbaum postal mladenka Tannenbaumova in oblasti so v knjigah zapisale to spremembo. Pred tremi leti se je Tannenbaumova poročila in nebo je pred kratkim blagoslovilo to zvezo. Rodila je namreč zdravega in krepkega dečka. V medicinskih krogih je da ta dogodek zbudil precejšnjo pozornost.

Zanimivosti iz carstva knjig

Najdaljši knjižni zvitek, ki se je ohranil do današnjega dne, je tako zvani Harisov papirus, 40 m dolg seznam dobrih del, ki jih je izvršil egiptovski faraon Ramzes III.

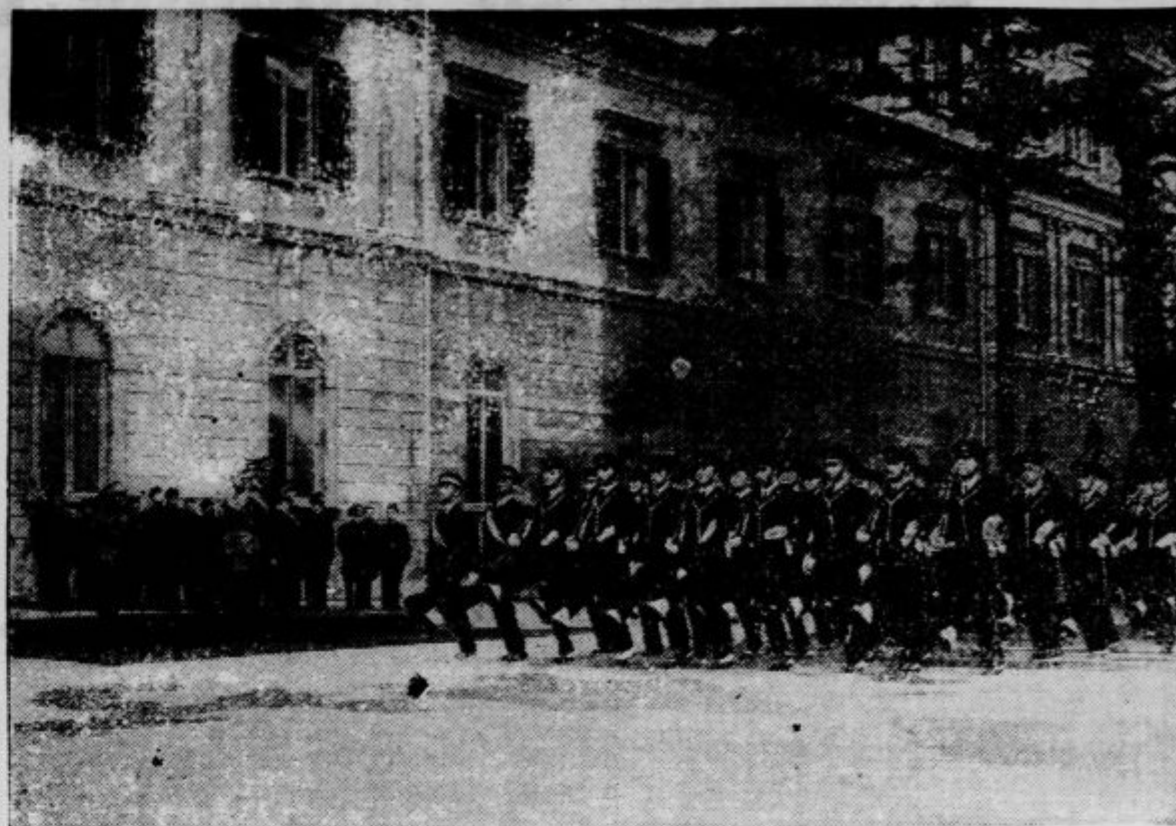
Najstarejša knjiga na svetu bo isto tako egiptovska. Pod imenom »Prissov papirus« jo hranijo v narodni knjižnici v Parizu. Izvira iz leta 3350. in jo je učenjak, po katerem so jo imenovali, našel v neki grobnici pri egiptovskih Tebah.

Najdražja knjiga na svetu pa je Gutenbergovo 42-vrstično sveto pismo. Za to delo je neki dr. Vollbehr pred nekoliko leti plačal lepo vsoto okroglo 1,300.000 mark.

Premeteni trgovec

Neki William Hesse, ki se je ustallil pred dolgim časom v samotnem kraju Paname, kjer prodaja med drugim sadje in zelenjavo, ni nikoli v skrbeh, da mu bo zmanjkalo svežega blaga. Ko je prišel v ta kraj, je prinesel namreč kup starih ur, takšnih, ki se navijajo še s ključem. Domačini so mu jih radi odkupili, toda mož je ključne obdržal zase in je obljubil, da jim bo ure vsako krat zastoj navil, kadar mu bodo prinesli svežih pridelkov s svojih vrtov. Tako je Hessejeva trgovina vsak dan v zgodnji uri polna ljudi, ki nosijo v eni roki košaro s sadjem ali zelenjavo, v drugi pa staro uro. Hesse jim prevzame pridelek, navije ure in stvar je opravljena do naslednje prilike v obojestransko zadovoljstvo.

Nj. Vel. Kralj in Cesar na obisku v Kr. Pomorski akademiji v Livornu

Gojenci akademije defilirajo pred Vladarjem

Bitka med kmeti in razbojniki

Iz Chubuta v Argentini poročajo o krvavi bitki, ki se je primerila pred dnevi med tolpo razbojnikov in kmeti majhne vasi. Razbojniki so vas obkolili in prešli v napad. Kmetje pa se niso ustrašili, temveč so jih sprejeli z ognjem iz pušk. Na obeh straneh je padlo kakšnih 400 strelcev, razbojniki so vrgli v neko hišo tudi bombo, ki je ubila dve ženske, na zadnje pa, ko so zažgali neko drugo hišo, so se morali

umakniti. Na njihovi strani sta padla dva moža. Bitka je trajala kakšne tri ure.

Nekaj pozneje je prihitala četa orožnikov in ko so pregledali trupla obeh padlih razbojnikov, so v svoje presenečenje ugotovili, da je bil eden med njima mlala ženska v moški obleki. Bilo je zelo lepo dekle, ki je imelo na prsih kovinsko ploščico, v katero je bilo vrezano z bodalom prebodeno srce z napisom: »Dol z ljubeznijo!« Ostali banditi so izginili brez sledu, ker pa obstoji možnost, da bi se vrnili in poskusili maščevati svoj neuspeh, so orožniki ostali v vasi. Menijo, da gre za iste razbojnike, ki so pred kratkim napadli kraj Paso de Indios ter oropali prebivalce.

Padel pod vlak in ostal živ

V vasi Almodovar blizu Kordove na Špankem se je dveletni sinček progovnega čuvaja igral pred hišo. Mati ga je nadzirala. Ko se je pa za trenutek odstranila, je stekel mali na progo baš v trenutku, ko je privozil brz vlak. Mati je prihitela prepoznati, vlak je zropotal preko otroka. Z obupom v srcu je stopila potem na progo, mislila je, da bo našla svojega otroka vsega raztrganega in zmečkanega. A kakor da se je jgobil čudež, je zagledala malčka, ki se je dvignil izmed tirov in ji stekel naproti. Spotaknil se je bil med kamni in je padel v sredo proge tako, da je šel ves vlak preko njega, ne da bi se ga dotaknil. Ostal je živ in popolnoma nepoškodovan.

A NEKDOTA

V nemško-danski vojni 1864. so nemške čete zasedle dansko mesto Frederico. Ob vikorakanju vojakov v mesto, sta Moltke in Bismarck jahala drug ob drugem. Moltke je bil ob tej priliki precej molčeč. Spominjal se je tega mesta iz otroških let, ko je v njem preživel marsikatero lepe dni. Sedaj pa se je vračal vanj kot sovražnik.

Bismarck je bil nasprotno dobre volje. Z zanimanjem je opazoval hiše in prav posebno mu je ugajalo veliko, rdeče poslopje. Dejal je Moltkeju:

»Vidite to hišo. Zelo je odlična in rad bi se tu nastanil!«

»Rajši ne,« je odvrnil Moltke. »To je namreč jetnišnica...«

VSAK DAN ENA

Past za muhe.

umrl. Preselil se je iz življenja v nesmrtnost. Zdravnik mu ni več mogel pomagati; vse morfirjeve injekcije so bile zaman. Cosima se kar ni mogla ganiti z mesta, na katerem se je odigravala Wagnerjeva poslednja drama. Gondolier je stal ob vходу. Signorina Danie!a je od obupa tekala iz sobe v sobo. Vdova, ki se je naposled neomočno vrgla na truplo svojega moža, se ni dala potolažiti Ganljiva legenda, bleščajoč Wagnerjev domislek, je postala vzvišena resnica: Iso!da se ni mogla ločiti od Tristanovega mrtvega telesa.

Dunaj je poslal kristalno rakev, iz Bavarske je dospel kraljev zastopnik, Wagnerjeve telesne ostanke so prepelali v Bayreuth in v Benetkah je ostal za njim samo spomin, ki ga je opeval knez italijanske poezije D'Annunzio.

Marmor palače Vedromin-Calergi, ki ga je smrt Richarda Wagnerja obšinila z novo slavo, je črn. Vanj butajo valovi Velikega kanala, voda prinaša s seboj pozdrav Jadrana in si potihoma šumlja svojo večno pesem. Tako je Wagnerjeva poslednja glosa...

Barok

Pred tridesetimi ali štiridesetimi leti so umetnostni kritiki rabili besedo barok v zaničljivem smislu, skoraj kakor psovko. Bila je ena tistih, nič kaj častnih označb, ki so bile v zvezi s slabim okusom. Baročna umetnost se pravi baročna slikarstvo, je bilo takisto deležno nemilosti in so ga nekako vezali s stiliom in moralno je zutilo, ker so le-ti po zmagi protireformacije najbolj podpirali baročni okus. Barok je veljal za umetnost vsega tistega gibanja,

ki zametuje moderna načela in ne priznava svobode vesti.

V novejšem času se je zadeva precej izpremenila. V dobrem spominu je še razstava v Firenzhah l. 1922., ki je pokazala veličino in pomen baročne umetnosti ter je skušala umetnostno rehabilitirati dve stoletji razvoja italijanskega slikarstva. Tudi na nadaljnjih razstavah je barok zmagovalno rušil predsodke. Zanimanje zanj se je preneslo tudi v muziko, kjer se je spet dvignila cena bel canto. Na Dunaju in v Frankfurtu so ustanovili posebne muzeje za baročno umetnost. Najbolj sporna rokokojska dela v slikarstvu, kiparstvu in arhitekturi so našla ljudi, ki so jih razumevali in čislali. Frascchetti, Strzygowski, Marcel Raymond, Eugenio d'Ors in drugi so teoretično pripravljali tla razumevanju baroka. In značilno je, da je začel nastopati širok preobrat v gledanju nanj prav v letih hude umetnostne zmede po prvi svetovni vojni, v splošnem razkroju in prevrednotenju vrednot, ko so z vseh strani lezli v evropsko življenje tuji elementi: jazz, mehiška in zamorska umetnost, kubizem, ruski balet, da niti ne omenjamo številnih odkritij, ki so jih prinesle izkopenine v Mali Aziji in Mezopotamiji, na Kreti in v Turkestanu in ki so tudi prispevale svoj delež k novim pogledom na umetnost. Naši pojmi o lepem, utemeljeni na nekem humanizmu in na poznavanju zgolj na sredozemski prostor omejene umetnosti (in s tem na zgodovino majhnega dela sveta) so pokali na vseh koncih in krajih. Tako je nastala tista zmeda, ki je tolikaj prijala novim kombinacijam; sredi nje je tudi barok izgubljal svoj slab glas in ni več veljal za čudno, izrojeno umetnost. Zato pa je postajala vedno bolj osamljena Akropolis, to

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 31. zaprto.
Sobota, 1. novembra: Hamlet. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.
Nedelja, 2. novembra: Šesto nadstropje. — Izven. Znižane cene. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.
Ponedeljek, 3. novembra: zaprto.

Upričitev Shakespearjevega Hamleta ne predstavlja samo velikega Javnega uspeha, temveč uspeh celokupnega ansambla z režiserjem. Inscenatorji in komponisti scenske glasbe vred. Veliko spoštovanje do te Shakespearjeve umetnine je tako s strani gledalstva kakor s strani občinstva in kritike ustvarilo iz igre izjemno godeček, s katerim se naša Drama lahko ponaša. V glavnih vlogah: Jan, Levar, Mira Danilova, Vica Juvanov, Stupica, Cesar, M. Ukmarjeva, V. Skrbinek, Lipah, Plut, Nakrst in Gregorin. Režiser dr. Kretz. Inscenator ing. Franz. Kompozist scenske glasbe D. Zebre.

Gledališka igra »Šesto nadstropje« je delo, ki je imelo v lanski sezoni poleg Shakespearjeve tragedije »Romeo in Julija« največje število repriz. Izrež iz sodobnega pariskega življenja malih ljudi je podan na odskočno učinkovit in zelo zanimljiv način. Življenje stanovalec iz šestega nadstropja in ljubeznega zgodba mladega dekleta so vsebina dejanja. Deloma resno, zelo pristransko, deloma komično dejanje je posrečena zmes življenjskih utrinkov, ki privlačijo pozornost gledalca. Režiser dr. Kretz.

OPERA

Petek, 31. Netopir. Izven. Predstava za Dopolavoro. Začetek ob 18.30. Konec ob 21.15.

Sobota, 1. novembra: Faust. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.
Nedelja, 2. novembra: ob 10.30 dop.: Princica in zmaj. Mladinska predstava. Globoko znižane cene.
Ob 18.15 uri: La Boheme. Izven. Začetek ob 18.15, konec ob 21. — Znižane cene.

Ponedeljek, 3. novembra: zaprto.
Valerija Heybalova bo pela v sobotni predstavi Gounodove opere »Faust« partijo Margaret. Naslovno vlogo bo podal Franc, Mefista — Popov, Valentina — Janko, Marto — Kogejeva, Siebela — Polajnarjeva, Dolničar — Branderja. »Faust« spada med tista dela muzikalne literature, ki uživajo veliko popularnost. Po prastari pripovedki koncipirani libreto tvori učinkovito osnovo za invenciozno glasbo, ki je polna lepih arij, dvospevov in zborov. Zanimivo zamišljeni balet je točka, ki prispelja k vrednosti predstave. Opozorjamo na nestop Heybalove, ki je dosegla v tej partiji velik uspeh. Dirigent D. Zebre. Režiser in inscenator C. Debevec. Zborovodja R. Simoniti. Koreograf ing. Golovin.

Opozorjamo na prvo mladinsko predstavo, ki se bo vršila v nedeljo ob 10.30 uri v Operi. Upričorili bodo Golovin-Gregorjevo bajko »Princica in zmaj«. Ta izredno ljubka, pisana in slikovita zgodba o junaku in dečku, ki premaga zmaja in reši kraljico s pomočjo sedmih škrtov in živali, je očarala že lansko sezono mlado in staro. Učinkovite pevске točke, med njimi koračnica škrtov, lepi balet ter troglavi zmaj, so privlačnosti, ki ostanejo otrokom nepozabne. V glavnih vlogah: Barbičeva, Golieva, Planeček, B. in M. Sancelin I. dr. Dirigent D. Zebre. Režiserka Maša Slavčeva. Koreograf ing. Golovin.

Iz Novega mesta

n— Plemeniti dar ljubljanske univerze. Mestni svet je na svoji zadnji seji sklenil, da se oloži naknaden kredit v znesku 1000 L za podporo socialni akciji na univerzi v Ljubljani.

n— Maksimalne cene za kurjavo. Novo-mesko okrajno glavarstvo je odredilo maksimalno ceno za kurjavo najetih sob in odselej smejo vsi zasebniki, hotelirji in gostilničarji, ki oddajajo sobe v najem, računati za kurjavo dnevno za sobe I. kategorije 2.50 L in za sobe II. kategorije 2 L. Vsi prestopki bodo najstrožje kaznovani.

n— Sprememba rodbinskega imena. 20-letni Stanislav Kramar iz Velike Loke je zaprosil za spremembo rodbinskega imena Kramar v Auerperger.

n— Plemeniti sejem za biko. Na plemeniti sejem za biko na Grmu pri Novem mestu je bilo privedeno lepo število plemenjakov in so si mnogi gospodarji lahko nabavili prav lepo plemenisko živino. Precejšnje število gospodarjev pa je še vedno ostalo brez plemenjakov in jih zato opozarjamo, da bo na bližnjem sejmu plemenjskih bikov v Velikih Laščah dovolj plemenjske živine na razpolago.

n— Nesreče pri delu. Poljske pridelke je pomagala voziti domov z njive 23 letna posestniška hči Anica Kolenčeva iz Malega vrha pri Mirni peči. Med potjo je deklet skočilo z voza in si pri padcu zlomila levo nogo v stegnu. — V Stanči gori pri Dragarju.

J. Marquand

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

»Recite ji tedaj, da gospod Pu kmalu prinese slikanice,« je nadaljeval. »Prav ta gospod Pu je povedal odtod na varen in udoben kraj. Najbrže se bo lahko že jutri dopoldne vrnila v svoj hotel. Gospod Pu bo dvignil kupnino za slikanice. Ni razloga, da bi morala mlada deвица ostati pri nas. Povejte ji, da ji nikakor ne želimo storiti žalega. To zadostuje. Odvedite jo v stran in ji raztolmačite vse to.«

Stopil sem k Nori Joyceovi ter ji segel pod pazduho. Moje spoštovanje do nje se je večalo od trenutka do trenutka, ker je znala tako čudovito brzdati svoj nemir. Do tistega hipa je opazovala generala Vuja, kakor bi bil igralec v cirkusu. Posebno pazljivo je spremljala gibe njegove roke, ko se je poigraval s samokresom.

»Stopite malce z menoj,« sem ji rekel, trudeč se, da bi govoril kar moči neprisljano. »Vse gre tako, kakor sem naprej videl. Stvari se za vas dobro obračajo. Nihče vam ne misli storiti žalega. Gospod Pu mora vsak čas prinesiti slikanice in potem vas odvede. Jutri dopoldne se boste lahko živi in zdravi vrnili v hotel. Zdj ste zunaj te kolobocije in zelo me veseli, da je tako.«

Nora me je pogledala. Človek bi bil dejal, da že nekaj noči ni spala.

»In kaj bo z vami?« me je vprašala.

tušu se je 54 letna posestnica Ana Sheparjeva pri sekanju koruznice tako nesrečno vsekala v levo roko, da je dobila nevarne poškodbe. Obe ponesrečenki se zdravita v bolnišnici.

n— Golarjev literarni večer. V torek bo v Novem mestu literarni večer, na katerem se bodo recitala dela Cvetka Golarja. Večera se bo osebno udeležil tudi sam pesnik, razen njega pa bodo sodelovali tudi Meta Purgljeva in Vasil Držaj. Pripravljeni smo, da se bodo Novomeščani v polnem številu udeležili literarnega večera.

Iz Trebnjega

t— Plemeniti dar. Za revne občane je daroval znesek 100 lir g. Ivan Breclnik, predsednik združenja mesarjev iz Ljubljane. Plemenitemu dobrotniku, ki se je že ponovno spomnil naših revnih, iskrena nvala.

t— Poletje sredi jeseni. Nedavno smo poročali, da je vladalo pred tem snegom na Dolenjskem pravo poletje sredi jeseni. Naše poročilo še izpopolnjujemo: poletje sredi jeseni nam je prineslo tudi poletnih sadov. Pred dnevi so namreč otroci v Lpniku pri Trebnjem nabirali popolnoma dozorele rdeče jagode!

t— Čebelarjem! Člani čebelarkega društva se pozivajo, da se takoj prijavijo radi dodelitve sladkorja za krmo čebel. Vsak bo prejel 2 do 3 kg sladkorja na panj po ceni 5 lir za kilogram.

Iz Trsta

Rojstva, smrti in poroke. Dne 28. oktobra je bilo v Trstu 6 rojenih, 11 mrtvih in so se vzeli trije pari.

Novo ljudske hiše. V mestnem okraju San Saba je bila na obletnico pohoda na Rim izročena svojemu namenu skupina novih stanovanjskih hiš. Dela na novih poslopih so se začela lani februarja. Doslej je bilo dograjenih šest stavb. Naslednje štiri, ki bodo kmalu dograjene, bodo mogle sprejeti pod streho 128 družin s skupaj 349 člani. Vseh stanovanj bo 95. Otvoritev novih hiš je bila združena s primerno slovesnostjo, ki kateri je prišel tudi mestni župan.

Zanimiva razstava. V salonu Jerko je prvi razstavljal svoja oljasta dela tržaška slikarica Rina Plet. Njena dela vzbujajo splošno pozornost obiskovalcev.

Iz Tržiča. Občinski Dopolavoro je v smislu gesla, da ne sme nobena ped zemlje ostati neobdelana, najel večje število še neobdelanih parcel, kjer bodo dopolavoristi pokazali svoje poljedelske sposobnosti. Dopolavoro bo v prvi polovici novembra pričel tudi tečaj nemščine za člane in članice organizacije, ki imajo legitimacijo OND iz leta XX. — Poveljnik čet v Severni Afriki je poslal občini dve denarni nagradi po 200 lir za družini Nikoletič in Mininel, katerih sinovi se borijo v Afriki in so se izkazali v bojih.

Iz Goriške pokrajine

Proslava praznika Pohoda na Rim. Tudi v Gorici je bila na zelo slovesen način praznovana obletnica Pohoda na Rim. Na podoben način so zgodovinski dan praznovali v Krmini, Ajdovščini, Vipavi, Gradišči, Idriji Tolminu in še povsod drugod.

Za otroke vpoklicanih. Tajnik fašija v Fari bo delil v tekočem šolskem letu vsem otrokom vpoklicanih brezplačne šolske potrebščine.

Radio Ljubljana

Petek, 31. oktobra 1941-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Lahka glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert pianista Germana Arlandia. 12.40: Serenada in valček pod vodstvom mojstra Petrarra. 13.: Napoved časa — poročila v italijanski. 14.15: Komunikle glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Simfonični koncert pod vodstvom mojstra Alfreda Simonetta. 14.: Poročila v italijanski. 14.15: Orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzize. 14.15: Poročila v slovenščini. 17.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica. 19.: Tečaj italijanske, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v italijanski. 19.45: Pesta glasba. 20.: Napoved časa, poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Arlandia. 21.20: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica ob sodelovanju sopranistke Valerije Heybalove in tenorista Ivana Francila. 22.10: Vesti v slovenščini. 22.15: Koncert violinistke Franke Rojec-Ornik. pri klavirju Marta Osterovajjalo. 22.45: Poročila v italijanski.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Perfektno kuharico

iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fina kuharice«. 18230-1

Učiteljico

s perfektnim znanjem nemškega jezika, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Domača učiteljica«. 18231-1

Gospodična

katera hitro in dobro rešila, dobi mesto takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18235-1

Brivskega pomočnika

iz vajenca sprejemam. Jeršek, Brivnica, Zaloška cesta 33. 18234-1

Hotelskega slugo

zmožnega kaviar, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektne«. 18228-1

Sprejemno takoj

šeparico ali kroj. pomočnico. Salon Vida, Celovška cesta 30a. 18202-1

Zaslужek

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Študent

dobi stalen dohodek kot stalen model v slikarskem ateljeju. 18197-3

Pouk

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Klavirsko

harmoniko poučuje posamično in v skupini po hitri in uspešni metodi profesor glasbe. — Učnina zmerna. Zrinjskega cesta 7-II. 18169-4

Poučujem

hitro in po zmeri cen slovenščino in italijansko. Takojšnja konverzacija. Cenjene dopise na ogl. odd. Jutra pod »Pouk in konverzacija«. 18239-4

Prodaj

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Razne omare,

žimnice, Meyerjev Leksikon, 2 železni kaseti, svetilke in razni drugi predmeti naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18219-6

Kupim

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Kupim

2 vagončka in tračnice za k. ž. Kupim na ogl. odd. Jutra pod »Vagončka«. 18215-7

Chianti steklenice

dobro ohranjene, kupim vsako množico. Cesar, Ljubljana VII., Gasilska 3. 18112-7

Perzijske preproge

pristine, vsake velikosti, kupim. Navesti vrsto, mero in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Perzijske«. 18238-7

Konjsko seno

prvo vrstno, in slamo, kupi, tudi zamenja: Šušnik, Sečelina, Ljubljana, Zaloška cesta. 18209-7

Prehrana

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Specialne

čajne in groge iz najfinjših prirodnih sokov, zelo okusne in polne vitaminov, priporoč. aut. bife »RIO«, Selenburgova. 18226-14

Kolesa

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Tricikel do 500 kg

ugodno naprodaj. Ambroz, mehanik, Tyrševa 71. 18243-11

Pohištvo

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Pohištvo

za kompletno dvosobno stanovanje naprodaj in tudi še razni drugi predmeti. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18223-12

Spalnica

šperano, orhova korenina, električni predmeti, komplet — za 4600.— lir. Tudi posamezne komade. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18223-12

Pohištvo

treh sob prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18252-12

Oblačila

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Nov krznen plašč

za srednjo postavu prodam. Vprašati: Tyrševa 60-III, levo. 18242-13

Stanovanje

odda. Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Dvosob. stanovanje

komfortno, s kuhinjo, vse opremljeno, oddam boljši stranki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Moderno«. 18233-21

Stanovanja

išče. Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Enosob. stanovanje

s kabineto ter plinako napeljav, najraje v centru ali severnem delu mesta, iščem za 1. nov., lahko tudi kasneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna stranka«. 17864-21a

Sobo odda

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Opremljeno sobo

z vso okirbo oddam gospodu. Idrijska 11. 18221-25

Opremljeno sobo

v centru oddam samo boljši osebi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18240-23

Lepo sobo

komfortno, s soprobo kopalnice, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. — Ogled od 11. do 13. ure. 18229-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, v boljši hiši, oddam dvema boljšima osebam, takoj ali za 1. november. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18205-23

Čedno sobico

oddam solidni osebi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18204-23

Garsonjere

s predsobo in kopalnico, oddam tem novembra. Poirne se: str. Mesar, Tyrševa 15-I. 18217-23

Sobo

popolnoma separirano, zelo prijetno, sončno, čisto, oddam s 1. novembrom solidni osebi. Ogled do 3. ure: Škrabčeva 12-I. 18199-23

Dve prazni sobi

komfortni, tudi z vso okirbo, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18249-23

Pisalni stroj

»Underwood«-portabl, popolnoma nov, in krasno kožo severnega medveda, prodam. Poizvedeti za naslov po tel. 40.13. 18201-29

Sobe išče

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Opremljeno sobico

do 100 lir, iščem gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kier kolie«. 18208-23a

Lepo sobo

z dvema posteljami, iščem za takoj. Plačnik točen in stalen. Hitre ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nui-nov«. 18206-23a

Dva gospoda

visokošolca, iščeta sobo v bližini mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dva solidna«. 18200-23a

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom v ali bližini središča mesta, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dama«. 18211-23a

Sadje

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Jabolka

za vkuhanje, sušenje in marmelado po Lir 1.50 dalje, zimsko jabolko po Lir 3.— dalje dobite v skladišču »Balkane, Tyrševa 33 pri Lavnič & Štrumbelj. 18244-34

Stroji

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 2.—.

Šivalni stroj

novije tpe, v popolnoma dobrem stanju, kupim. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novejša«. 18227-29

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. — Plačam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18233-29

Umrli nam je, previdna s tolažili sv. vere, naša ljubljena, dobra

mama, stara mama, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Marija Killer

roj. Dolžan

vdova po trgovcu

Pogreb drage pokojnice bo v petek 31. oktobra t. l. ob ½ 5. uri popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek 4. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, Bled, Zagreb, Beograd, dne 30. oktobra 1941.

Žalujejo ostali

Impresia comunae pompe tuncbri Lubiana

Mestni pogrebni zavod Ljubljana

»Pravim vam, da je vse nared,« je rekel Vu Lo Feng.

Nora me je zgrabila za roko.

»Tom, zakaj stojite tu kakor prikazen? Zakaj nič ne rečete? Ali res ni moči nič storiti?«